

An Rialáil
Carthanas

Charities
Regulator

Treoir maidir le Cód Iompair d'iontaobhaithe carthanaís

Séanadh Dlíthiúil

Tá an doiciméad seo á eisiúint ag an Rialálaí Carthanas faoi alt 14(1)(i) den Acht Carthanas 2009 ar mhaithe le feabhas ar riaradh agus bainistiú eagraíochtaí carthanúla a spreagadh agus a éascú. Níl an doiciméad seo ina ráiteas críochnúil, agus níl sé deartha chun a bheith ina ráiteas críochnúil, ar an dlí. Ní thugtar aon chomhairle dlí ann ach oiread. Níor cheart an doiciméad seo a úsáid in ionad comhairle ghairmiúil ó fhoinse atá cáilithe go cuí. Molann an Rialálaí Carthanas d'iontaobhaithe carthanais a ndoiciméad rialaithe a léamh agus a gcomhairle dlí neamhspleách féin a fháil nuair is gá. Ní ghlacann an Rialálaí Carthanas le freagracht ná dliteanas ar bith as aon earráidí, mhíchruinneas nó easnaimh sa doiciméad seo.

Treoir maidir le Cód Iompair d'iontaobhaithe carthanasais

Réamhrá

Is é is aidhm don treoir dhoiciméad seo cabhrú leis an mbord iontaobhaithe carthanasais Cód Iompair d'iontaobhaithe a fhorbairt, rud ina dtugtar treoir maidir leis na caighdeáin iompraíochta a bhfuiltear ag súil leo ó iontaobhaithe carthanasais. Ba cheart é a léamh i gcomhar leis na doiciméid seo a leanas:

- An Treoir ón Rialálaí Carthanas maidir le [‘Coinbhleachtaí Leasa a Bhainistiú’](#)
- An doiciméad [‘Treoir d’iontaobhaithe Carthanasais’](#) ón Rialálaí Carthanas
- Doiciméad rialaithe an charthanasais

Cad is Cód Iompair d'iontaobhaithe carthanasais ann?

Sainmhínítear i gCód Iompair na **caighdeáin iompraíochta** a bhfuiltear ag súil leo ó iontaobhaithe carthanasais ionas gur féidir leo a chinntiú:

- go bhfuil an carthanas éifeachtach, oscailte agus cuntasach;
- go mbaintear na caighdeáin ionracais agus mhaoirseachta is airde amach;
- gur caidreamh táirgiúil tacúil é an caidreamh oibre idir iontaobhaithe carthanasais agus aon oibrithe deonacha nó aon fhostaithe atá ag an gcarthanas.

Na caighdeáin iompraíochta a bhfuiltear ag súil leo ó iontaobhaithe carthanasais

Tá na caighdeáin iompraíochta a bhfuiltear ag súil leo ó gach iontaobhaí carthanasais leagtha amach thíos:

Iompar Ginearálta

Ceanglaítear ar iontaobhaithe carthanasais cloí leis na caighdeáin iompair is airde le linn dóibh na dualgais atá orthu a chur i gcrích. Go háirithe:

- Ceanglaítear ar iontaobhaithe carthanasais gníomhú le macántacht agus le hionracas agus dea-bhreithiúnas a fheidhmiú. Is é a d'fhéadfadh a bheith i gceist leis sin ná comhairle ghairmiúil a lorg ar nithe cuí nach bhfuil saineolas ábhartha ag na hiontaobhaithe carthanasais orthu.
- Ceanglaítear ar iontaobhaithe carthanasais gníomhú le barr leasa an charthanasais i gcónaí.

Neamhspleáchas

Ceanglaítear ar iontaobhaithe carthanais na caighdeáin mhacántachta, chothroime agus neamhspleáchais is airde a chothabháil. Go háirithe:

- Ceanglaítear ar iontaobhaithe carthanais gníomhú go neamhspleách, go háirithe i dtaca le sócmhainní, maoin agus oibleagáidí dlíthiúla agus rialála.
- Ba cheart d'iontaobhaithe carthanais iad féin a iompar le hionracas agus ar bhealach nach ndéanann damáiste do cháil an charthanais nó dá chuid oibrithe deonacha agus fostaithe agus nach mbaineann an bonn de cháil an charthanais nó na ndaoine sin. Rud ba shonraí fós:
 - níor cheart d'iontaobhaithe carthanais aon oibleagáid airgeadais nó aon oibleagáid eile a ghabháil orthu féin i leith daoine aonair nó eagraíochtaí seachtracha a d'fhéadfadh féachaint le tionchar a imirt orthu ansin le linn dóibh na dualgais atá orthu a chur i gcrích;
 - níor cheart d'iontaobhaithe carthanais gabháil d'iompar míchuí iarbhír agus níor cheart aon chuma a bheith ann gur ghabh siad d'iompar míchuí.
- Níor cheart d'iontaobhaithe carthanais gníomhú ar mhaithe le tairbhí airgeadais nó tairbhí eile a ghnóthú dóibh féin, d'aon daoine atá bainteach leo, amhail baill teaghlach agus cairde, nó d'aon eagraíocht atá faoina n-úinéireacht nó faoina mbainistíocht nó dá n-oibríonn siad.
- Níor cheart d'iontaobhaithe carthanais glacadh le haon bhronntanas agus fáilteachas a bhféadfaí a mheas le réasún go n-imreodh sé tionchar orthu le linn dóibh an ról mar iontaobhaí carthanais a chur i gcrích. Moltar do bhord an charthanais a leagan amach conas ba cheart déileáil le haon bhronntanas agus fáilteachas a gheobhaidh duine ina c(h)áil mar iontaobhaí de chuid an charthanais. Mar shampla, moltar go luafaí sa Chód Iompair nár cheart glacadh le fáilteachas os cionn luach ar leith agus gur cheart aon fháilteachas a gheofar a dhearbhu don bhord i ngach cás.

Na Róil atá ag Iontaobhaithe Carthanais

Tá sé riachtanach go mbeadh iontaobhaithe carthanais ar an eolas faoi na róil atá acu agus faoi na freagrachtaí atá orthu.

Maidir le hiontaobhaithe carthanais, baineann tábhacht ar leith leis na nithe seo a leanas:

- Ba cheart dóibh na róil atá acu agus na freagrachtaí atá orthu a thuiscint agus iad sin a chur i gcrích chomh maith agus is féidir leo i gcónaí.
- Ba cheart dóibh bheith réidh le cibé am is gá a chur isteach ionas gur féidir leo an ról mar iontaobhaí carthanais a chomhlíonadh, áit a ndéanfaidh siad ullmhúchán dóthanach do chruinnithe agus a ghlacfaidh siad páirt i gcoistí agus in imeachtaí speisialta nuair is gá.

Cruinnithe Boird

Tá freagracht ar iontaobhaithe carthanaís freastal ar chruinnithe an bhoird. I gcás carthanaís, baineann ríthábhacht le cruinnithe boird toisc gur ag na cruinnithe sin a fheidhmíonn na hiontaobhaithe carthanaís an t-údarás comhchoiteann atá acu. Maidir le hiontaobhaithe carthanaís, baineann tábhacht ar leith leis na nithe seo a leanas:

- Ba cheart dóibh féachaint le freastal ar gach cruinniú agus rannchuidiú cuí éifeachtach a dhéanamh lena linn agus níor cheart dóibh an rannchuidiú ó dhaoine eile a shárú.
- Ba cheart dóibh údarás an Chathaoirligh ar an mBord agus údarás an Chathaoirligh ar aon chruinniú a urramú.
- Ba cheart dóibh tuairim chothrom leathanaigeanta a chur in iúl le linn gach díospóireachta de chuid an bhoird, cothromaíocht chuí a bhaint amach idir labhairt agus éisteacht, tuairimí difriúla a urramú agus a chinntiú go ndéantar gach cinneadh le barr leasa an charthanaís.
- Ós rud é go bhfuil comhfhreagracht ar na hiontaobhaithe carthanaís as cinní an bhoird, ba cheart dóibh dearcadh fíor-neamhspleách a chur in iúl ar mhaithe le cinnteoireacht a fheabhsú.
- Ba cheart dóibh a chinntiú go ndéanann siad rannchuidiú eolasach neamhchlaon agus tuairimí á gcur in iúl acu ar thopaicí le linn cruinnithe. Ag an am céanna, ba cheart dóibh éisteacht leis an ionchur ó iontaobhaithe carthanaís eile agus a gcuid taithe a urramú.

Oibrithe deonacha/Fostaithe laistigh den Charthanas

Tá iontaobhaithe carthanaís freagrach as ceannaireacht a thabhairt d'oibrithe deonacha agus d'fhostaithe. Tá dualgas cúraim ar iontaobhaithe carthanaís i leith oibrithe deonacha agus fostaithe agus is gá dóibh cultúr measa a chur chun cinn ag an am céanna. Maidir le hiontaobhaithe carthanaís, baineann tábhacht ar leith leis na nithe seo a leanas:

- Ba cheart dóibh féachaint le tacaíocht a thabhairt d'oibrithe deonacha agus fostaithe le linn dóibh na dualgais atá orthu a chur i gcrích. Chomh maith leis sin, ba cheart dóibh fónamh i gcónaí mar eiseamláir den dóigh ar cheart do gach duine sa charthanas iad féin a iompar ar mhaithe le luachanna an charthanaís a léiriú.
- Ba cheart dóibh obair go tuisceanach agus go cothrom le gach duine ar bhealach a urramaíonn éagsúlacht agus na róil dhifriúla agus na teorainneacha atá ann. Níor cheart dóibh olc a chur ar aon duine le linn a gcuid oibre.
- Ba cheart dóibh glacadh leis an difríocht atá ann idir ról an bhoird ar thaobh amháin agus ról na n-oibrithe deonacha agus na bhfostaithe ar an taobh eile agus an difríocht sin a urramú. Ba cheart dóibh a chinntiú go n-oibríonn an bord, oibrithe deonacha agus aon fhostaithe le chéile ar bhealach comhtháite éifeachtach chun tairbhe don charthanas. Chomh maith leis sin, ba cheart dóibh caidreamh atá dílis agus tacúil go comhpháirteach a fhorbairt ar na bealaí seo a leanas:

- socruithe bainistíochta a urramú agus gan tabhairt faoi aon ghníomhartha a d'fhéadfadh an bonn a bhaint de shocruithe den sórt sin;
- gan cur isteach ar oibrithe deonacha nó fostaithe le linn dóibh na dualgais atá sannta dóibh laistigh den charthanais a chur i gcrích agus a chinntiú ag an am céanna go gcoinníonn an bainisteoir/an príomhoifigeach feidhmiúcháin, de réir mar is cuí, oibrithe deonacha agus aon fhostaithe cuntasach as a gcuid gníomhartha.

Ceanglais Dhlíthiúla agus Beartais

Ní mór d'iontaobhaithe carthanais aird a bheith acu ar na dualgais dhlíthiúla atá orthu agus seasamh le rialacha agus beartais an charthanais. Maidir le hiontaobhaithe carthanais, baineann tábhacht ar leith leis na nithe seo a leanas:

- Ní mór dóibh gníomhú de réir dhoiciméad rialaithe an charthanais agus a chinntiú go gcomhlíonann an carthanais gach dlí is infheidhme, lena n-áirítear an dlí carthanais, dlí na gcuideachtaí, an dlí um shláinte agus sábháilteacht, an dlí um chosaint sonraí agus dlí na fostaíochta.
- Ní mór dóibh oibleagáidí rúndachta a chur chun cinn agus a chaomhnú i leith nithe íogaire a bhaineann leis an mbord. Is féidir nach mbeidh feidhm ag an gceanglas rúndachta sin, áfach, i gcás gur gá don iontaobhaí carthanais fógra a thabhairt don Rialálaí Carthanais nó aon chomhlacht reachtúil eile faoi aon ní a d'fhéadfadh todhchaí an charthanais a chur i mbaol nó a d'fhéadfadh a bheith ina shárú ar aon dlí a gceanglaítear ar an gcarthanais é a chomhlíonadh.
- Ní mór dóibh cloí le beartas coinbhleachta leasa nó dílseachta an charthanais agus a chinntiú go ndéantar clár coinbhleachtaí leasa an charthanais a chomhlánú agus a nuashonrú de réir mar is gá.
- Ní mór dóibh cloí le haon bheartais chomhionannais, éagsúlachta, chosanta, sláinte agus sábháilteachta, bhulaíochta agus chiaptha agus aon bheartais eile atá comhaontaithe ag an mbord.
- Ní mór dóibh a chinntiú go ndéantar éilimh ar chostais as póca de réir nósanna imeachta comhaontaithe. Tabhair faoi deara: Ní ghabhann aon luach saothair leis an bpost mar iontaobhaí carthanais. Mar sin féin, féadfar costais réasúnacha as póca a thabhaítear le linn dualgais an iontaobhaí carthanais a chur i gcrích a íoc de réir nósanna imeachta comhaontaithe maidir le costais iontaobhaithe.

I gcás go bhfaighfear amach gur sháraigh iontaobhaí carthanais na caighdeáin atá leagtha amach ag an mbord sa Chód Iompair uaidh, ba cheart iarraidh ar an iontaobhaí carthanais bualadh leis an gCathaoirleach ar an mbord chun a mheasúnú cé acu atá nó nach bhfuil sé/sí oiriúnach don ról. Ba cheart tionacht an iontaobhaí carthanais a fhoirceannadh i gcás go sáróidh sé/sí an Cód Iompair arís agus arís eile.